

4. Педагогічне проектування. Веб-квести та їх використання в навчальному процесі. [Електронний ресурс] – режим доступу http://ito.vspu.net/SAIT/inst_kaf/kafedru/matem_fizuka_tex_osv/www/ENK/2011-2012/kompleks_new_magistru/lections/lection_3.htm. – [заголовок з екрану].

Тверезовская Н.Т., Блозва А.И.

**СТИМУЛИРОВАНИЕ ПОЗНАВАТЕЛЬНОГО ИНТЕРЕСА СТУДЕНТОВ
СРЕДСТВАМИ ВЕБ-КВЕСТОВ**

В статье раскрыта сущность познавательного интереса студентов, осуществлено обоснование к его подходам, определены формы и методы с целью формирования познавательного интереса студентов; показана роль компьютера как средства стимулирования познавательного интереса. Доказано, что активное использование Web-квестов позволяет повысить качество обучения студентов.

Ключевые слова: познавательный интерес, современное образование, визуальное обеспечение, веб-квест.

Tverezovska N.T, Blozva A. I.

STIMULATION OF COGNITIVE INTEREST OF STUDENTS BY MEANS OF WEB-QUESTS

The article reveals the essence of cognitive interest of students by grounding his approach, set forms and methods to develop cognitive interest of students, the role of the computer as a means of stimulating their interest. It is shown that the active use of Web-quests can improve the quality of education students.

Key words: cognitive interest in contemporary education, visual software, web quest.

УДК 371.3:811.161.2

Жулєва Л.В.

**УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ, ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ
І ФОРМ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

Статтю присвячено обґрунтуванню доцільності та ефективності використання інноваційних, інтерактивних методів і форм навчання на уроках української мови та літератури, їхньої ролі в самовираженні особистості.

Ключові слова: прийоми творчої діяльності, інтерактивні методи, розумова діяльність, критичне мислення, міні-підручники, проекти, експрес-зошити, колективний пошук.

Удосконалення технологій навчання, виховання й розвитку учнів розглядається вітчизняними та зарубіжними вченими (соціологами, педагогами, психологами, управлінцями) як важливий засіб підвищення якості формування особистості. Тому цілком закономірно, що в останнє десятиліття активно і широкопланово досліджується ця проблема.

Дослідженню проблеми “Використання інтерактивних технологій на уроках української мови та літератури” приділяють увагу науковці: Л. Варзачка, О. Пометун, М. Пироженко, М. Пентилюк, І. Хом’як, їхні праці розкривають перспективність освітніх технологій.

У ході дослідження з’ясовано, що значна частина вчителів нечітко уявляє сутність поняття “технологія навчання”, ототожнює його з методикою викладання та поняттям “педагогічна технологія”. Більшість учителів працює переважно над удосконаленням традиційних технологій. Це свідчить про те, що проблема інноваційних, інтерактивних методів і форм навчання є актуальною. Як, залишаючись у рамках класно-урочної системи, підвищити ефективність навчального процесу, досягти високого інтелектуального розвитку учнів, забезпечити оволодіння навичками саморозвитку особистості?

Мета цієї статті – з’ясувати роль інноваційних технологій, інтерактивних методів, можливість формувати ключові, компетентності: мовленнєву, соціокультурну, діяльнісну, комунікативну, інформаційну; описати власне-практичний досвід, де апробовано використання інтерактивних технологій на уроках української мови та літератури.

Для того, щоб удосконаливати розум, треба більше думати, ніж заучувати – ці мудрі слова Декарта якнайповніше розкривають основні завдання вчителів-словесників. На сьогодні гострою проблемою шкільної освіти залишається виховання творчої особистості, здатної, на відміну від людини-виконавця, самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати нестандартні рішення.

Сучасний урок – це насамперед урок, на якому вчитель використовує всі можливості учня, весь його творчий потенціал з метою активного розумового розвитку. Тому уроки мають бути насиченими та яскравими, змістовними та інтерактивними, безумовно, з урахуванням вікових особливостей учнів.

Готуючись до уроку, визначаю завдання:

- створення атмосфери співробітництва;
- взаємодія учнів на уроках заради вияву й реалізації їх індивідуальних можливостей і потреб;
- формування вмінь слухати й чути інших;
- формування життєвої компетентності як самоздатність особистості до оптимальних дій;
- визначення орієнтирів власного майбутнього;
- розвиток дослідницьких якостей особистості;
- розвиток продуктивного творчого мислення;
- стимулювання самостійності, ініціативи в навчанні та саморозвиток;
- розвиток комунікативних здібностей.

Інноваційні технології, інтерактивні методи навчання – це найуніверсальніші форми, що забезпечують виконання цих завдань. Досвід показує, що використання їх дає змогу перейти від “передавання знань” до “навчання жити”.

Як свідчать дослідження, результати зовнішнього незалежного оцінювання, переважна більшість школярів не володіє такими логічними операціями, як аналіз, синтез, класифікація, узагальнення. Використання інноваційних технологій, інтерактивних методів дає можливість формувати в учнів ключові компетентності: мовленнєву, соціокультурну, діяльнісну, комунікативну, інформаційну. З цією метою розроблено блок-схему (табл. 1).

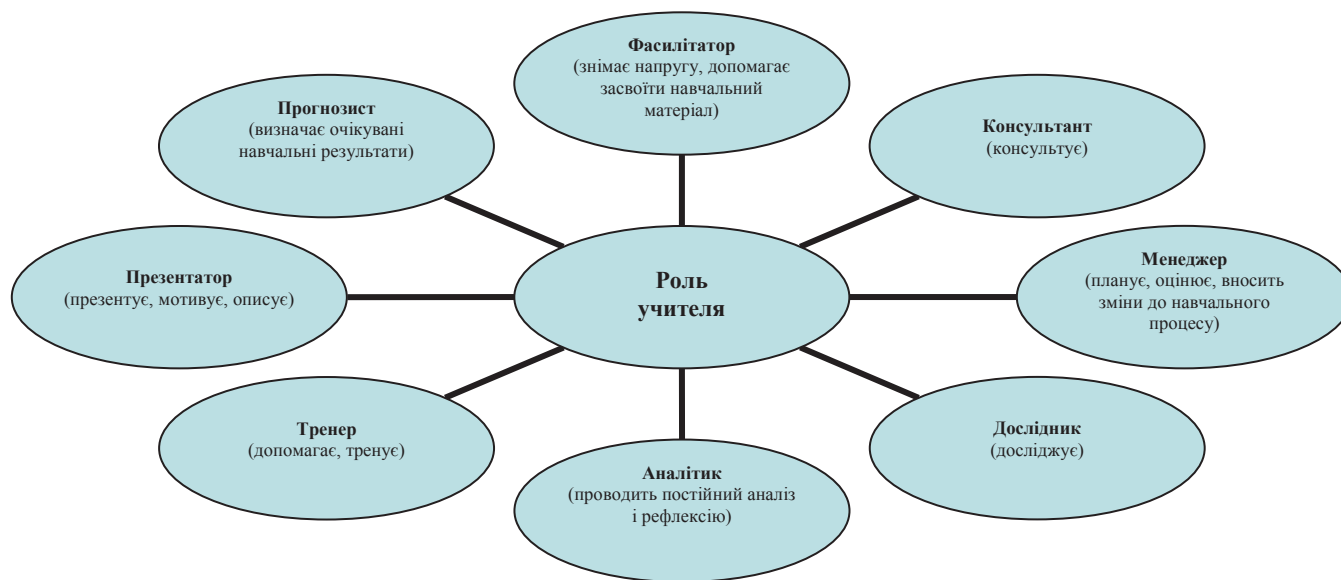
Таблиця 1.

Застосування інтерактивних методів і прийомів навчання

№	Прийоми творчої діяльності	Інтерактивні методи	Використання	Очікувані результати
1	2	3	4	5
1	Актуалізація опорних знань	“Мозковий штурм” “Коло ідей”	Ставляться ті запитання, відповіді на які знає більшість учнів (пізнання нового обов’язково повинно ґрунтуватися на фактичних знаннях учнів).	Колективне обговорення
2	Висування гіпотези	“Коло ідей” “Мікрофон” “Дерево рішень” “Займи позицію” “Робота в парах” “Ажурна пилка”	Висування первісних здогадів (7-10); відкидання вочевидь неприпустимих завдань (має залишитися 2-3, що є ймовірними); здогади – робочі гіпотези, що слід обговорити. Робочі ідеї аналізуються на науковому рівні.	Створення списку загальних ідей; читке висловлювання своїх думок; проведення дискусії, захист власної думки, співробітництво; слухання й висловлення власної думки.

1	2	3	4	5
3	Висновок	“Прес” “Ток-шоу” “Сенкан”	Висування й обґрунтування остаточної гіпотези.	Чітке й стисле обґрунтування власної думки.
4	Рефлексія		- Які виникають почуття? - Чого ви особисто навчилися? - Чого хотіли б навчитися?	

Упровадження таких методів і прийомів спонукає вносити певні зміни до організаційних і методичних основ уроку, окреслених у традиційній методиці, при цьому змінюється й роль учителя.

Інтерактивні методи навчання можна використовувати на всіх етапах уроку. Застосовую модель “Методи і прийоми” для перевірки домашнього завдання, мотивації навчання, під час вивчення нового матеріалу, узагальнення й систематизації знань, рефлексії (табл. 2).

Таблиця 2.

Методи і прийоми

Етапи уроку	Методичні прийоми
1	2
1. Перевірка домашнього завдання	-Пошта -Інтелектуальна розминка -Ігрове дослідження “Вірю-не вірю” -Ідеальне опитування -“Так чи ні” -Бліц-опитування -Лицарський турнір -Диктант для шпигуна -Знайди помилку -Шпаргалка
2. Мотивація навчання	-Дивуй -Фантастична добавка -Відстрочена загадка -Кросворди -Картинна галерея -Мозкова атака - Модель “майбутніх знань”

1	2
3. Вивчення нового матеріалу	-Снігова куля -Ланцюжок -Асоціативні схеми -Коло ідей -Мікрофон -Дискусія -Спільний проект -Ділова гра -Рольова гра -Спікер-доповідач -Дерево рішень -Мозковий штурм
4. Узагальнення й систематизація знань	-Репортери -Створи тест -Мудра сова -Доміно -Моя теза -Незакінчене речення -Синквейн
5. Рефлексія	-Знаю що... -Знаю як... -Знаю навіщо... -Промовляння за схемою -На уроці я... -Дізнався... -Зрозумів... -Навчився... -Найбільший мій успіх – це... -Я не вмів, а тепер умію... -На наступному уроці я хочу...

Наприклад, “Лицарський турнір”

Учень ставить учителю 2-3 запитання з пройденої теми, а вчитель ставить питання учневі (відповіді конкретні)

Чи, скажімо, ігрове дослідження “Вірю-не вірю”.

Ігрове дослідження “Вірю – не вірю”

<i>Пишуться всі виділені слова з великої літери</i>	<i>Пишуться всі виділені слова з малої літери</i>
1	2
Юрій Дрогобич був ректором Болонського університету в Італії, професором медицини й астрономії в Болонському і Краківському університетах, писав вірші.	І шовкові небеса, і вишневі зорі кличуть нас у шевченків сад.
Мій товариш став справжнім Обломовим .	Крім державних гербів, гімнів, прапорів, важливу роль у державі відіграють і гроші, зокрема монети з портретами і символами.
Внесок Грушевського у скарбницю науки був відзначений званням Академіка української академії наук і навіть Академії Союзної .	Шумітиме дніпрова течія, у космічні далі мчатимуть ракети.

1	2
У своїй “Історії України-Руси” Михайло Грушевський вивів життєпис України з історії Київської Русі.	Нещодавно заснували найпочеснішу відзнаку – звання герой України, що присвоюють із врученням ордена держави за особливо визначні заслуги перед Україною.
Перша з нагород – Почесна відзнака Президента України – встановлена 1992 року.	На орденах, медалях, хрестах , грошах бачимо знаменитий тризуб , золотого лева тощо.

Або “чи вірите ви, що слово зв’язок треба писати без апострофа, тому що в ньому вжито два приголосних?”

На уроках із використанням інтерактивних методів навчання організаційні моменти традиційного уроку часто замінюють розминкою. Головна її функція – створення сприятливого психологічного мікроклімату, що допомагає кращому засвоєнню навчального матеріалу, психічному розвантаженню учнів, активізації розумової діяльності, розвитку критичного мислення.

Розминка: народна мудрість стверджує, що не існує не талановитих людей, а є ті, які... Спробуйте закінчити думку (учні працюють у парах, зачитують кращі зразки). Робимо висновок: є ті, які займаються не своєю справою.

Отже, упевнена, що наш урок допоможе кожному розкрити свої таланти.

Розминка “Фантастична добавка”.

Бог зліпив людину з глини, проте в нього залишився не використаний шматок. “Що ще зліпити тобі?” – запитав Бог. “Зліпи мені щастя”, – попросила людина. Як ви думаєте, що відповів Бог?

Відповіді були різні. Нічого. Тільки поклав у долоню людини шматок глини (учні роздумують, міркують, фантазують).

Під час розминки використовують блиц-опитування, орфографічну п’ятихвилинку, складання тематичних словничків, захист орфограм...

Інтерактивна технологія навчання – це така організація навчального процесу, за якої кожен учень має конкретне завдання, за яке він повинен публічно прозвітувати, адже від його діяльності залежить якість виконаної роботи.

Я практикую створення з учнями міні-підручників, проектів, експрес-зошитів, які сприяють не лише розкриттю їхніх можливостей і здібностей, а й усвідомленню, оцінці власних ресурсів, а це, за думкою японських учених, найбільше багатство.

Під час підготовки до уроку розвитку мовлення учням було завдання: створити експрес-зошит і публічно захистити.

Експрес-зошит з української мови для 9 класу

Розвиток мовлення

Підготовка до написання твору-роздуму в публіцистичному стилі на морально-етичну тему “Зрадо, як тебе зрозуміти?”

Хто зрадив раз тебе в житті –

Не вір тому ніколи.

Бо знай: з брудного джерела

Орли не п’ють води ніколи.

Омар Хайям

Проблемне запитання:

Зрада держави, людини – це злочин?

I розділ	Картка-пропуск
II розділ	Лінгвістична діагностика
III розділ	Ти – творець
IV розділ	Будь дослідником
V розділ	Свобода вибору
VI розділ	Допитливі та кмітливі
VII розділ	Я так думаю... (підсумок)
Картка самооцінки роботи на уроці (рефлексія)	

В учнів 10-11 класів найбільше зацікавлення викликають інформаційно-дослідницькі проекти:

Українська мова (10 клас)

Тема. Одиниці мови. Основні звуки мовлення.

Проблема.

Ми живемо у світі, де майже все звучить.

Чи є різниця між звуками навколишнього світу і звуками людської мови?

Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної мисленнєвої активної взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання, колективне, парне, групове, індивідуальне, фронтальне.

Індивідуальне – передбачає взаємодію вчителя з одним учнем.

Групове – спілкування вчителя з групою дітей, які взаємодіють як між собою, так і з учителем.

Парне – комунікативну взаємодію між двома учнями, що виконують загальнонавчальне завдання.

Фронтальне – роботу вчителя з усіма учнями в єдиному темпі та із загальними завданнями.

Колективне – навчання цілісного колективу зі своїми особливостями взаємодії та орієнтоване на активне взаємонавчання учнів, їх згуртованість та взаєморозуміння.

Хочу зазначити, що при використанні інноваційних технологій виграє весь навчально-виховний процес, бо вони дають можливість залучити кожного учня до обговорення проблем, а це сприяє розвитку мислення, діалогічного мовлення, уміння доводити, мати власну думку. Учні набувають навичок співпраці, колективного пошуку, рішень, беруть участь у навчанні та передачі своїх знань іншим.

Результат від таких уроків стає стимулом для подальшої роботи. Виникає атмосфера особливих стосунків між дітьми та педагогом. Використання на практиці нових освітніх технологій позитивно впливає на професіоналізм учителя, підвищення рівня його загальнолюдської та організаційної культури.

Об'єктом дослідження є виявлення рівня обізнаності вчителів з такими аспектами:

- удосконалення сучасного уроку шляхом використання інтерактивних методів як фактора розвитку пізнавальної активності учнів;
- використання інтерактивних методів і прийомів, що стимулюють процес пізнання;
- розумові й навчальні умови, за допомогою яких можна досягти запланованих результатів.

Названі аспекти залишаються в перспективі подальших досліджень. У майбутньому планується:

- працювати над дослідженням нових освітніх технологій у співавторстві з науковцями;
- розробляти моделі інтерактивних технологій;
- аналізувати отримані результати, основою яких є подальша робота з питання “Упровадження інноваційних, інтерактивних методів і форм навчання на уроках української мови та літератури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Варзацька Л. Інтерактивні методи навчання: лінгводидактичні засади // Дивослово. – 2005. – № 2. – С. 5-19.
2. Пентлюк М., Окунович Т. Сучасний урок української мови. – Харків, 2007.
3. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання. – СПД Кулінічев Б.М., 2007.
4. Сорочан Т.М. Упровадження технологій // Директор школи. – 2009. – №9. – С.17.

Жулева Л.В.

**ВНЕДРЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ, ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ И ФОРМ ОБУЧЕНИЯ
НА УРОКАХ УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ**

Статья посвящена обоснованию целесообразности и эффективности использования инновационных, интерактивных методов и форм обучения на уроках украинского языка и литературы, их роли в самовыражении личности.

Ключевые слова: приемы творческой деятельности, интерактивные методы, умственная деятельность, критическое мышление, мини-учебники, проекты, экспресс-тетради, коллективный поиск.

Zhuleva L.V.

**INTRODUCTION OF INNOVATIVE, INTERACTIVE METHODS AND FORMS OF TEACHING
ON THE LESSONS OF UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE**

The article is devoted to the ground of expedience and efficiency of the use of innovative, interactive methods and forms of teaching on the lessons of Ukrainian language and literature, their role in self-expression of personality.

Key words: methods of creative activity, interactive methods, intellectual activity, critical thought, mini-textbooks, projects, express-notebooks, collective search.

УДК 378:81'1:004.738.5

Зубенко Т.В.

ЖАНРОВА ПАНОРАМА ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ В НАУКОВІЙ СФЕРІ

Стаття присвячена проблемі становлення жанрової системи Інтернет-комунікації у науковій сфері. Розглядаються особливості її складових з погляду лінгвістики.

Ключові слова: Інтернет-комунікація, жанр, сайт, Інтернет-конференція, вебінар, стаття, форум, чат, наукова сфера.

Однією з важливих проблем сучасного дослідження Інтернет-комунікації з позицій мовознавства є питання належності ресурсів Інтернету до тих, або інших комунікативних жанрів. У лінгвістичних працях останнього часу почасти відображений інтерес дослідників до жанрової панорами Інтернет-комунікації, запропонована низка жанрових типологій у цій комунікативній сфері (О.В. Булдакова, В.П. Захаров, Л.А. Капанадзе, Л.Ф. Компанцева), проводяться дослідження таких жанрів як сайт, Інтернет-конференція, форум, чат з комунікативно-лінгвістичних позицій (С.В. Єлисеєва, Е.С. Майорова, С.А. Матвеева).

Метою нашої статті є дослідження типології жанрів Інтернет-комунікації у науковій сфері. Мовні жанри, що існують у реальній дійсності, використовуються й у віртуальному дискурсі, у якому вони зазнають різних модифікацій. Більш того, не тільки вся жанрова система, що склалася у світовій культурі, впливає на формування мережевих жанрів, але й навпаки: феномен Інтернет-комунікації розвивається настільки активно, що починає впливати на жанрову систему позамережевого спілкування. Користувачі з перших хвилин Інтернет-комунікації визначають її жанрову форму, прогнозують можливу композицію й обсяг. Комфортне перебування в Мережі безпосередньо пов'язане з умінням користувача володіти й орієнтуватися у віртуальній реалізації мовних жанрів [2].

Жанрове розшарування Інтернет-комунікації в її сучасному стані багатогранне й досить суперечливе. Аналітично об'єднавши матеріал основних з існуючих на сьогодні джерел названої проблеми, можна вибудувати таку систему основних Інтернет-комунікативних жанрів у науковій сфері: сайт, електронна пошта (включаючи всілякі розсилки, спам, віруси тощо), синхронні та асинхронні чат й Інтернет-конференція, вебінар, віртуальний щоденник (блог), форум, гостьова книга, дошка оголошень, віртуальний світ, інтерактивні навчальні курси. Безумовно, цей перелік не можна сприймати як закритий.